

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 67 Yıl: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 67 Year: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Doi Number:
<http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3707>

SOMERSET MAUGHAM'IN ŞEYTANIN KURBANLARI VE INEZ BARANAY'IN KAPLANLA YAN YANA ROMANLARINDA DOĞU-BATI DİKOTOMİSİ

A DICHOTOMY OF EAST AND WEST IN SOMERSET MAUGHAM'S *THE RAZOR'S EDGE* AND INEZ BARANAY'S *WITH THE TIGER*

Asya Sakine UÇAR*

Öz

Avustralyalı yazar Inez Baranay'ın 2009 tarihli *Kaplanla Yan Yana (With the Tiger)* romanı 1944 yılında yayımlanan Somerset Maugham imzalı *Şeytanın Kurbanları (The Razor's Edge)* romanının bir yeniden yazımı, esere bir saygı duruşu niteliği taşımaktadır. Baranay, Maugham'ın karakterlerini bire bir kendi romanına aktarmış ancak coğrafya ve zaman diliminde bir değişiklik yapmıştır. Batılı bir gencin doğunun gizemine yaptığı yolculuğu merkeze alan romanlar Doğu kültürü ve felsefesinin batıda benimsenmesine farklı bir bakış açısı sunmaktadır. Yaşadığı hayatın anlamsızlığından yakınan ve gerçek mutluluk, huzur arayışında olan Larry isimli genç bir adam kendi adına köklü bir değişim yapıp, sahip olduğu birçok şeyden gönüllü olarak vazgeçerek Hindistan'a uzanan uzun bir yolculuğa çıkar. Bu arayışta kimi zaman bilgiye aç olduğunu, kimi zaman deneyimlerle, yaşayarak içindeki eksiklikleri giderebileceğini düşünen Larry, yolunun kesiştiği bazı kimselerden yolculuğuna katkıda bulunacak şeyler öğrenirken, kimi zaman da kendi öğrendiklerinden yola çıkarak onların hayatına olumlu etki edecek dokunuşlarda bulunur. Bu yolculuk ona aynı zamanda içsel bir dönüşüm ve değer yargılarını sorgulatan deneyimler kazandırır. Bu deneyimler bir yanda ona aradığı soruların cevapları için birer kıymetli yaşantılar olurken diğer yanda doğup büyüdüğü batı kültürü ile manevi değerlerin getirdiği, mutluluğu bulduğu doğu kültürü arasındaki dikotomoyu gözler önüne serer. Zira batı ile simgelenen materyal kazanımlarla elde edilen mutluluğun geçiciliği ve her an sona erebilecek potansiyeli, doğuda dünyevi değerlerden uzak, manevi ve ruhsal bir doyumun aslında gerçek mutluluk ve huzurun anahtarı olabileceği gözler önüne serilir.

Anahtar Kelimeler: Doğu, Batı, Dikotomi, Baranay, Maugham, Hindistan.

Abstract

Australian writer Inez Baranay's 2009 novel *With the Tiger* is a rewriting of and a tribute to Somerset Maugham's *The Razor's Edge* published in 1944. Baranay has transplanted Maugham's characters to her novel only with changes in geography and time period. The novels, which center on the journey of a western teenager to the mystery of the east, offer a different perspective to the adoption of Eastern culture and philosophy in the west. A young man named Larry, who complains about the meaninglessness of his life and seeks true happiness and peace, takes a long journey to India by voluntarily giving up many of his possessions. Larry thinks that he is eager for knowledge and presumes to solve his internal deficiencies through personal experiences. In that journey those who intersect with his path contribute to his growth and self-building while the choices that Larry makes and their ramifications for those around him also mean positive touches in their lives. Larry goes through an internal transformation and questions the standards of judgement. On one hand, these experiences are valuable for the answers to the questions he seeks on the other hand, they reveal the dichotomy between the western culture in which he was born and the eastern culture brought by spiritual values and the happiness he finds. Because the transience of the happiness obtained by the material gains that are symbolized with the west and its potential that can end at any moment, it is revealed that a spiritual and spiritual satisfaction away from worldly values can be the key to true happiness and peace in the east.

Keywords: East, West, Dichotomy, Baranay, Maugham, India.

* Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü/İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim dalı, e-mail: ucar.as@yahoo.com

1. Giriş

1944 yılında Somerset Maugham tarafından kaleme alınan *Şeytanın Kurbanları (The Razor's Edge)* doğu-batı kültürünü bir araya getiren önemli bir eserdir. İki büyük savaşın arasında Avrupa ve Amerika'da bilhassa üst sınıfların gelen ekonomik buhrana rağmen sıkıntılarını unuttukları bir ortamda savaşın travmatik etkileri ile ruhu adeta hırpalanan Larry aslında ne kadar cahil olduğunu düşünerek bir arayışa sürüklenir. Larry'nin Paris'te başlayan, Fransız Rivierası'nın çeşitli köylerine, Bonn gibi Avrupa'nın diğer kentlerine uzanan yolculuğu onu içsel bir dönüşüme uğrattırırken, gerçek anlam, huzur ve mutluluğun doğuda sade ama düşünsel olarak zengin bir felsefede bulunabileceği gözler önüne serilir. Yaklaşık altmış beş yıl sonra aynı olayları ve ana karakterleri kendi coğrafyasına taşıyan Inez Baranay, değişen koşullar ve kültüre bakış üzerine geliştirilen fikirler ile romanında doğu-batı dikotomisinden doğan bu eksantrik hikayeyi *Kaplanla Yan Yana (With the Tiger)* ile bir kez daha kaleme alır. Larry'nin amaç ve anlam bulma yolundaki arayışı Maugham'ın romanında Paris'te başlarken Baranay'ın seçtiği mekân Sydney'dir. Ayrıca Larry'nin bahsi geçen düşünsel evrimi neredeyse tamamen Hindistan'da gerçekleşir. Kendi usunu yaratmaya çalışan Larry'nin okuyarak, deneyimleyerek gidermeye çalıştığı cehaleti yine maddi değerlerden vazgeçebilmeyi öğrenmekten geçen ve sonunda huzura erdiren bir felsefede yatmaktadır.

Bu arayışta kimi zaman bilgiye aç olduğunu, kimi zaman deneyimlerle, yaşayarak içindeki eksiklikleri giderebileceğini düşünen Larry, yolunun kesiştiği bazı kimselerden yolculuğuna katkıda bulunacak şeyler öğrenirken, kimi zaman da kendi öğrendiklerinden yola çıkarak onların hayatına olumlu etki edecek dokunuşlarda bulunur. Netice itibarıyla Larry'nin dünyanın birçok yerine uzanan serüveninde aradığını bulduğuna inandığı ve hep dönmek istediği yer olan Hindistan ve doğu felsefesi, kendine has kültürü, mistisizmi ve Larry'e kazandırdığı iç huzur, tatminlik hissi ile sadece mesafe bakımından batıdan uzak değildir aynı zamanda yaşam şekli, hayata bakış açısı ve kıymet verilen değerler bakımından da batıdan ayrı bir görüntü çizmektedir.

2. Sosyal ve Etik bir Tutku: Kültür

Larry'nin hayatın anlamını sorgulayan yolculuğu Maugham'ın eserinde Paris'te başlarken Baranay Sydney'i seçer. Mekân farklılıklarına rağmen her iki romanda da karakterler ve olayların seyri birbiriyle örtüşmektedir. Her iki romanda da ölüm ya da yıkıcı bir olay karaktere derinden nüfuz eden ve onu bir arayışa sürükleyen etmenlerdir. *Şeytanın Kurbanları*'nda Larry savaştan yeni dönmüş bir pilottur. Baranay'ın romanında ise Larry'nin bir arkadaşını gözleri önünde kaybetmesinin verdiği acıyla ruhunda ve kişiliğinde derin yaralar oluştuğu ve neticesinde hayata karşı duruşunda birçoklarından farklı bir tavır geliştirdiği gözlemlenir. Her iki romanın da anlatıcısı olan Will Maugham, yakın arkadaşı Elliot Templeton sayesinde onun yeğeni Isabel ve nişanlısı Larry ile tanışır. Isabel, güzel ve etkileyici bir genç kadındır, ailesi onun varlıklı biriyle iyi bir evlilik yapmasını istemektedir. Ancak Larry, bu beklentileri boşa çıkaracak kadar farklıdır. Hindistan'a yaptığı yolculuk sonrasında doğruları değişmiş, kendisine vaat edilen hayatla ilgilenmez olmuştur. Larry'nin Hindistan'a uzanan yolculuğa çıkmasındaki en büyük etken bilgi açlığı hatta kendini "gayet cahil" (Maugham, 1955, 39) diye nitelendirmesidir. Aslında doğduğu, büyüdüğü kültürün içinde kendini yalnız hissedip, kendinden bekleneni yapmaması bu arayıştan kaynaklanmaktadır. Aradığı cevapları bulduğu doğu kültürü ise geldiği batı kültüründen oldukça farklıdır. Larry'nin kendi içinde yaşadığı mücadele, bir anlamda doğu- batı karşıtlığının da bir aynasıdır. Hayattan beklentileri farklı olan bu iki genç evrensel bir zıtlık olarak addedilen doğu-batı ilişkisini andırır. Gelecek hayalleri birbiriyle bağdaşmayan Larry ve Isabel'in yolları da ayrılır. Larry, Hindistan'a dönerken, Isabel ailesini ve mantığını dinleyerek ülkenin en zengin işadamlarından biri olacak Gray Maturin ile evlenir. Manevi kıymete dayalı bir hayatın vereceği hissi çok daha heyecan verici ve ruhani bir zenginlik olarak gören Larry, bunu doğu mistisizminde bulurken, Isabel daha çok materyal olarak sıfatlandırılacak bir hayatı tercih eder. Mutluluğu ve huzuru aramaya adanmış yaşantısında dünyevi olarak addedilebilecek birçok unsura hayatında yer vermeyen Larry, Baranay'ın romanında Sanskritçe sözlüğü Maugham'ın romanında ise Yunanca sözlüğü ve Fransız klasiklerine olan ilgisi ile bilginin arayışında bir filozof gibidir. Örneğin Paris'te Elliot'ın saygın kimselerle organize ettiği ve onu cemiyete tanıttığı, ona itibar kazandıracak toplantılara katılmayı reddeder ve vaktinin çoğunu kitap okuyarak geçirir. Larry'nin kendini cahil ancak meraklı olarak adlandırıp hissettiği açlığı ilk etapta kitaplarda araması *Cultural Theory: An Anthology* kitabında yer alan Matthew Arnold'ın "Sweetness and Light" isimli makalesinde kültür olgusuna değinilerek açıklanabilir. Arnold kültürü "bir mükemmellik çalışması" (2011, 12) şeklinde tanımlar. Kültürün sadece saf bilgiye duyulan bilimsel bir tutkuyla değil aynı zamanda iyilik yapmaya duyulan sosyal ve etik bir tutkunun verdiği güçle ilerlediğini düşünen Arnold, merak ögesinin kültürün kökenindeki yerini sorgular:

Kültürü hor görenler kültürün esas kaynağının merak olduğunu söylerler; aslında bazen de bu kaynak onlar için sade bir seçkinlik ve kibirdir. Ancak çat pat bir Yunanca ve Latince ile

kendini süsleyen kültür aslında merak kadar entelektüel bir olgudan doğmamıştır; olsa olsa saf kibir ve cehalet ya da sosyal ve sınıfsal ayırım aracına değerdir ki bu da rozet ya da unvan sahibi birilerini ancak buna sahip olmayanlardan ayırır. Ciddi kimseler buna kültür demez ya da buna herhangi bir değer biçmez. Ciddi insanların çok daha farklı bir takdirle kültüre yükleyeceği anlamı bulmak için, gerçek anlamda bir belirsizliğin yatabileceği açıdan kültür için bir kaynak bulmalıyız ki böyle bir kaynağı merak sözcüğü bize verir. (2011, 12)

Arnold'ın kültür içinde merak ögesini ön plana çıkarması benzer şekilde her iki romana da konu olan Larry'nin bilgi ya da hayatın anlamını ararken çıktığı kültür yolculuğunun da ana kaynağı gibidir. Arnold ayrıca kültürün daha çok içe dönük bir süreç olduğunu belirterek aslında iç huzur ve hoşnutluk hissini ruhani bir mükemmellik verdiği vurgular (2011, 21). Buna paralel olarak Larry'nin romanlarda ön plana çıkan ve hem anlatıcı Maugham'ı hem de okuyucuyu düşündüren görüşleri, onun Hindistan'da yaşadığı deneyimlere ya da doğu kültürü ile huzur ve doyunluğun arayışı odaklı bir yolculuğa dönüşür. Bu yolculuk aynı zamanda Larry'nin kendini keşfettiği, hayatın anlamını sorguladığı içe dönük ancak etrafındakileri de derinden etkileyen bir durumdur. Dolayısıyla romanlar sadece Hindistan kültürünü gözler önüne serip, Hindistan ve mensubu olduğu doğu kültürünün batıda benimsenmesi açısından önem arz etmez, aynı zamanda Larry'nin bilgiye aç, hayatın anlamını sorgulayan yolculuğunda karşısına çıkan kişiler onun kişisel evriminin birer aynası görevi görürken kendi yaşamlarında da köklü değişimler geçiren ve hikayenin gidişatına önemli katkıda bulunan figürler olarak bu çalışmanın da temelinde yer almaktadırlar.

3. Isabel

Hayattan beklentilerinin farklı olduğunu anlayan ve ortak geleceklerinin ne olacağı sorusunu askıya almaya karar veren Isabel ve Larry evlenmekten vazgeçerler. Anlatıcı Will Maugham her iki romanda da sonraki on yıl boyunca Larry ya da Isabel'i hiç görmediğini belirterek önemli bir zaman atlayışı ile okuyucu üzerinde kahramanlara ne olduğuna dair büyük bir merak uyandırır. Isabel, Gray ile evlenerek aslında kendinden bekleneni yapmış ve aşktan ziyade rahat bir yaşamı tercih etmiştir. Gerek Baranay'ın Avustralya'sında gerekse Maugham'ın Chicago'dan Paris'e uzanan batı kültüründe, Isabel yetiştiği kültür ve çevrenin partilere, dış görünüme önem veren tavrına uygun hareket etmiştir. Ancak başından beri kendini bu kültürün içine konumlandıramayan ve adeta eğreti hisseden Larry'nin doğu kültürüne yönelmesi iki kültürün romanlarda simgelenen birbirleriyle zıt görüşlerini resmetmiş olur. Bu noktada Raymond Williams'ın "Culture is Ordinary" makalesinde kültüre dair şu yorumundan faydalanılabilir: "Kültür, bir grup insanın ürünü ama aynı zamanda bir insanın tüm kişisel ve sosyal deneyimlerine bireysel anlamlar yükleyen ortak değerlerdir" (2011, 56). Williams her toplumun kendine has yapısı, gayeleri ve anlamı olduğunu bunu da en iyi kurumlarında, eğitim ve sanat anlayışında gösterdiğini belirtir. Toplum yapılanırken aslında bireysel olarak zihinlerde de büyüyüp geliştiğini düşünen yazar, kültürün iki önemli açısı olduğundan; alışlagelmiş, herkes tarafından bilinen sayesinde kültürün doğasının ortaya çıktığını ve bunun geleneksel ve yaratıcı yönleri olduğundan bahseder (2011, 54). Bu denklem içinde Isabel'in kendi yaşam standartlarına göre geleneksel olanı seçtiğini ancak Larry'nin onu birçoklarından farklı kılan yaratıcı yönü ile dünyevi zevklerden uzak, çok daha kutsal ve ruhani bir memnuniyet peşinde olduğu söylenebilir.

Romanda doğu felsefesinin en önemli temsilcisi olan Larry'nin bu on yıl içinde neler yaptığı ise karakterlerin yıllar sonra bir araya geldiği bir sohbet ortamında ayrıntılarıyla ortaya çıkar. Son üç yılını bir aşramda¹ geçiren Larry, birçoğu için yabancı bir terim olan aşramı "inziva yeri" (Maugham, 1955, 164) olarak açıklar. Ancak bu noktada her iki romanda da Isabel ve Gray'in bu olguya bakış açısının sığ olduğu ve birçok Batılı'nın ya da bu konu hakkında fazla bilgi sahibi olmadan hükümde bulunan kimselerin tavrında oldukları gözlemlenir. Zira aşramın bir tür yoga merkezi olup olmadığı ya da guruların önünde eğilme zorunluluğu var mı şeklinde basmakalıp sorular yöneltirler. Ancak gerek kişiliği gerekse hayata bakış açısına doğru orantılı olarak çok daha sakin, sabırlı ve telaşsız bir hal ve tavırla cevaplayan Larry Hindistan'da farklı türlerde aşram olduğunu fakat kendisinin kimsenin önünde eğilmediğini anlatır. Kendisine yöneltilen her soruya samimi ve yapmacıksız bir çabayla yanıtlamaya çalışan Larry, Isabel ve Gray'in kimi zaman meydan okuyan, imalı sorularından rahatsızlık duymaz ancak meraklarını deşecek veya büyütecek kadar davetkâr da değildir. Larry'nin doğu felsefesine hayranlığı ve onun hayatını etkisi altına alan olgular sadece yaşadığı huzur ya da sadelikten ibaret değildir. Yazar anlatıcı bu noktada çarpıcı bir örnekle bunu doğrular. Zira çok şiddetli baş ağrıları çeken Gray'i aşramda öğrendiği ve tecrübe ettiği bir

¹ Hindistan'da orman içinde ya da dağda, bilgelerin dünyanın telaşından uzak, huzur içinde yaşadıkları yerlere verilen Sanskritçe bir addır. Bu yerler inzivaya çekilmek için kullanıldığı kadar eğitim için de kullanılır. Dolayısıyla aynı sözcük guru ve öğrencilerinin yaşadığı ve ustalarının öğretilerini izledikleri yerler için de kullanılır. Aşram ayrıca *Şeytanın Kurbanları*'nda 'aşrama' şeklinde çevrilmiştir. Ancak günümüzde 'aşram' kullanıldığından çalışmada bu şekilde tercih edilmiştir.

yöntemle iyileştirmeyi başarır. Gray'in yaşadığı ağrıyı gözünün önünde canlanan bir şekil olarak hayal etmesini isteyen Larry, ondan ağrıyı yavaş yavaş küçülüp kaybolan bir balon gibi düşünmesini ister. İki dakika boyunca hareketsiz kalan Gray, gözlerini açtığında mucizevi bir şekilde kendini harika hissetmektedir. Böylece Larry'nin doğuda öğrendiği ve benimsediği bir yöntemin faydalılığı batıda, batı değerlerini benimsemiş ve doğu hakkında çoğunlukla önyargı olarak nitelenebilecek düşüncelere sahip bir kişi olan Gray için iyileştirici, faydalı bir etki yaratmış olur.

4. Kosti-Cemal

Isabel ile yollarının ayrılmasından sonraki yıllarda önce Fransa'nın kuzeyinde bir maden ocağında çalışan Larry burada tanıştığı Kosti isimli bir adamla Almanya'ya gider ve bir çiftlikte çalışır. Kosti içmeyi seven, alaycı tavırlı ancak Plotinus'u, Eckhart'ı okuyan farklı bir adamdır. *Kaplanla Yan Yana*'da ise Larry bir süre inşaat işçisi olarak çalışır ve burada Ürdünlü, yaşça Larry'den büyük, göçmen olarak Almanya'da da yaşamış, tıpkı Larry gibi mesafeli duruşu ve ara sıra çatıya çıkıp kitap okumalarıyla dikkat çeken Cemal ile tanışır. Bu karakterler aslında Larry'nin farklı kültürleri deneyimleyerek, farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girerek aradığı şeyi bulma yolunda önüne çıkan ve bu yolculuğa katkıda bulunan birer şahıs görevindedirler. Öyle ki Cemal, Larry'ye "Yeni bir şeyler arıyorsun, yeni bir biçimde düşünmek istiyorsun; o halde yeni bir usun olmalı. Ben de kendime yeni bir us yaratmaya çalışmak üzere yola koyuldum" (Baranay, 2009, 113) şeklinde bir yorum yaparak *Fiziğin Taosu*'nu okuyup okumadığını sorar ve hem edebi hem de felsefi açıdan önemli "tao" ya da "us" olgusunu akıllara getirir.

Fritjof Capra'nın eseri olan *Fiziğin Taosu* modern fizik ile doğu mistisizmi arasındaki benzerlikleri inceleyen öncü bir çalışma olarak görülmüştür. Kitapta Hinduizm, Budizm, Taoizm gibi doğu felsefelerine yer verilmiş ve bu sistemlerin hedefleri "gerçekliği doğrudan doğruya ve mistik bir biçimde tecrübe etmektir" (1991, 46) şeklinde açıklanmıştır. Fritjof doğu mistisizminin kitaplardan öğrenilmesi mümkün olmayan bir tecrübeler bütünü olduğuna dikkat çeker. Ona göre mistik gelenek ancak bilfiil uygulanarak hissedilir ve yaşanabilir. Benzer şekilde Larry de bazı şeyleri deneyimleyerek, yaşayarak öğrenmeyi yeğlediğini sıkça belirtir. Larry'nin felsefi bir tavırla bilgiyi, anlamı, öğrenmeyi sorgularken deneyimi ön plana çıkarması böyle bir inanışla örtüşmektedir. Isabel'le olan nişanın sona ermesinden sonraki süreçte ilk olarak kendini okumaya adanmış ancak salt kitaplardan öğrenilen bilgilerin yetersizliğine kanaat getiren Larry'nin yolunun Hindistan'a düşmesi bu noktadan sonra gerçekleşir. Ayrıca Jay Stevenson'ın *The Complete Guide to Eastern Philosophy* çalışmasında belirttiği gibi "felsefenin öğretileri yol gösterici olabilir fakat nihayetinde gerçek deneyimlenmeli ve değerlendirilmeli için uygulamaya dökülmelidir" (2000, 18).

Baranay'ın *Kaplanla Yan Yana* eserinde ise Larry inşaat işinde çalıştıktan sonra Tayland'a kısa bir yolculuk yaptığında ve orada "The Process" adı altında bir kişisel gelişim atölyesine katıldığından bahseder (2009, 289). Ardından Delhi'nin kuzeyindeki dağlık bölgede Muhteşem Guru olarak tanınan bir kadın liderin yönettiği Shakti Okulu'na gider. Anlattığına göre tedavi ve grup faaliyetleri ona bilginin kaynağının deneyim olduğunu göstermiştir (2009, 291). Ancak amaç ya da anlamı bulmak üzere yapılan verimli bir sorgulamanın merkezinde beden yer aldığına da bariz bir şekilde inanmıştır. Larry'e göre bu okulları güvenilir kılan "insanın beden içerisinde var olduğuna dair gerçeklik" inancıdır. Ona göre herkes etten ve kandan oluşan bir bedene sahip olmasına rağmen, pek çok düşünce sistemi bunu reddetmek ister. Hatta insanın aktif bir varlık oluşunu dünyaya gösteren yegâne şeyi saklamak, inkar etmek, ona kötü muamele etmek ister. Larry'nin beden ve var olma ile ilgili dikkat çeken görüşleri şöyle devam eder:

Ayrı varlıklar olduğumuza dair ilk bilgi, kendi maddi benliğimizin diğer maddi dünyadan ayrı bir varlık olduğunun farkına varmamızla başlar. Tüm deneyim, derin ya da yüzeysel, fiziksel bir duyum ve hareketten oluşan temel bir bileşene sahiptir ve bu da bedensel varlığımıza bir şekilde işlemiştir. Giderek usun da fiziksel varoluşun bir parçası olduğunu anlıyoruz. Bu usun maddeden üstün olup olmadığı konusu değil, usun aslında maddenin bir parçası olduğu konusu. Bu mistik açıdan da, son dönemlerde yapılmış olan bilimsel araştırmalar açısından da doğrudur. Duyguların ve anıların bedende kimyasal karşılıkları var. (2009, 291)

Bedeni göz ardı etmemek, bedensel deneyimlerden neler öğrenilebileceğine anlamaya çalışmanın önemine değinen Larry, "ben" ve "bedenim" paradoksunu gündeme getirerek, bedene sanki içinde bulunan ve sahip olunan bir şey gibi bakıldığını ancak kişinin kendini bedensel varlığından ayıramayacağını ve fiziksel varlığını da dünyanın geri kalanından ayıramayacağını belirtir (2009, 295). Fiziksel egzersizin aslında insanın ruhuna dair birçok şeyi iyileştirdiğini düşünen Larry, beden, bilinç arayışındaki benmerkezciliğin onu bir süre sonra rahatsız etmeye başladığından bahseder. Zira dayanıklılık gösterilerine, aşırı haz düşkünlüğüne bağımlılık onu kaygılandırmış, bilgi arayışından daha fazla haz ya da daha biçimli beden arayışına kaymanın kolaylığı onu düşündürmüştür.

5. Elliot

Aradan geçen on yılda değişim rüzgârlarına kapılarak kendini yenileyen karakterlerden biri de Elliot'dır. Maugham'ın romanında İngiltere'ye yeni kıyafetler diktirmek için gitmekten ziyade Vatikan ziyaretinden etkilenip yaptırdığı kilisenin süslemeleriyle meşgul (1955, 231) bir adama dönüşmüştür. Diğer bir deyişle Elliot'ın yaşı ilerledikçe daha çok maneviyata ağırlık veren bir yaşamı benimsediği vurgulanır. Ancak Baranay'ın romanında onu da etkisi altına alan yine doğuya özgü gelenekler ve özelliklerdir. Bali'de dikilen Hint kumaşlarından yapılmış kıyafetler almaya, Tai Chi² ve Pilates karışımı egzersizler yapmaya ve Tahiti adında mutfaqlarda kullanılması tavsiye edilen bitkilerden gençlik şifaları bulmaya başlamıştır (2009, 143). Ancak onu doğu felsefesine yaklaştıran şeyin ne olduğu kısa zamanda anlaşılır. Anlatıcı William'ı Dalai Lama'nın portresinin aslı olduğu Rinpoche isimli bir çerçevenin stüdyosuna götüren Elliot, Lama'dan "hazretleri" şeklinde bahseder (Maugham, 1955, 144). Isabel'in evlendiği Gray Maturin ve ailesinin batması beraberinde birçok şirketi etkilerken Elliot herhangi bir zarar görmemiştir. Rinpoche'nin tavsiyeleri üzerine tüm yatırımını Maturin'lerden çeken Elliot böylece batmaktan kurtulmuştur. Rinpoche ona "hayatın sonsuz döngülerden oluştuğunu, hiçbir şeyin aynı kalmadığını ve her şeyin geçici olduğunu" (Maugham, 1955, 144) anlatmıştır. Bu felsefelerin kritik zamanlaması Elliot'ın Doğu'nun sonsuz bilgeliğine olan inancını güçlendirmiştir. Romanın son bölümünde Elliot hayatını kaybeder. Parasının da önemli bir kısmını Budist merkezine bırakarak her ne kadar kendi zevki süslü mimariye yatkın olsa da Budizmin estetik cazibesinin onu ne kadar etkilediğini göstermiş olur. Ünlü, zengin, kibar kimselerle ne kadar içli dışlı olduğunu göstermeyi seven, mükemmel bir ev sahibi olma gibi bir meziyetten büyük haz duyan Elliot'un yalnız ve yaşlı bir adam olarak ölmesi Larry'nin parçası olmayı reddettiği hayatın ve kültürün beyhudeliğini ortaya çıkarma açısından önemli bir ayrıntıdır.

Maugham ise yazıldığı dönem göz önünde bulundurulduğunda Amerika'yı derinden etkileyen 1929 Wall Street İflası'nda Maturin ailesinin de battığını belirtir³. Herbert Marcuse 1937 tarihli "The Affirmative Character of Culture" makalesinde burjuva topluma yönelik bir inceleme yapar. Marcuse' a göre çift karakterli olan burjuva kültürü kapitalizmin emek ve sermaye birikim süreçlerinde yaşamış olduğu krizin - 1929 buhranı - ardından faşist ideolojiye eklenmiş, hatta bu ideolojinin kurulmasında ve yayılımında önemli bir rol oynamıştır. Ona göre:

İnsan ruhunun alçak kısımları onu kazanıma, mala, mülke, satmaya veya satın almaya doğru iter. İnsan zenginlik ve maldan başka hiçbir şeye kıymet vermeye veya hayranlık duymaya yönelmez. Buna uygun olarak ruhun duygusal haza eğilimli iştahı açık kısmı bu tür tatminkâr arzuların ana prensibi olması itibarıyla ayrıca Plato tarafından "para seven kısım" şeklinde tanımlanmıştır. (28)

Burjuva bireyi, arzuladığı refaha maddi hayatında ulaşmasa bile burjuva kültürünün saklı tuttuğu değerler ile manevi düzeyde arzuladığı refaha ulaşabilecektir. Başka bir deyişle, soyut eşitlik burjuva bireyi için soyut bir mutluluk ve refah dünyası yaratmıştır. Kültürün olumlayıcı karakteri, bireyi toplumdaki gerçek koşullar hakkında yanıltarak bireyde varoluş kargaşası tarafından rahatsız edilmeyen sahte - ama aynı zamanda sahte olduğu kadar gerçek - bir iç uyum/ahenk yaratır. Marcuse' a göre burjuva kültürü sürekli ruh güzelliğini vurgulayarak hem maddi dünyanın sefaletini telafi etmeye çabalamış hem de insan varoluşunun kapitalist ekonomiye ideolojik teslimiyetine hizmet etmiştir. Romanda merkezi öneme sahip doğu-batı dikotomisi iki kültürün para ve maddiyatçı geleneğe ne kadar değer verdiği ile paralellik taşımaktadır. Maddiyatçı bir düzene teslim olmak istemeyen Larry'nin manevi düzeyde bir refah aradığı, Isabel ve Elliot'ın aksine, sahte ama sahte olduğu kadar gerçek görünen bir düzenin kargaşasından uzaklaşmaya çalışması yolculuğunun kilit noktalarındadır.

6. Josh Darlington-Suzanne Rouvier

Larry'nin cinselliği de kimi zaman bir muamma olarak algılanır ya da hayata bakış açısına paralel olarak fazla anlam yüklenmeyen, oluruna bırakılan bir durum gibidir. Bunun kanıtı yazarın Josh isminde bir yazarla karşılaştığı bir sohbetten ortaya çıkar. Anlattığına göre Josh ve Larry Hindistan'ın doğu kıyısında bulunan Pondicherry⁴ isimli ufak ve sakin kasabaya birlikte giderler (Baranay, 2009, 196). Larry ve Josh burada bölgeye hâkim aşram tarafından yönetilen bir pansiyonda kalırlar. Her odanın kapısında tek sözcükten oluşan bir isim olduğunu anlatan Josh, huzur, teslimiyet, bağlılıklık, bolluk gibi alegoriyi

² Bir tür Çin savaş sanatı ve hareketli meditasyon türü olan Tai Chi'de hareketler doğadan esinlenilir. Nefese ve fiziksel hareketlere odaklanılarak vücuttaki yaşam gücü harekete geçirilmeye çalışılır.

³ 1929'un Borsa Çöküşü etkilerinin uzunluğu ve kapsamı göz önüne alındığında ABD tarihinin en yıkıcı borsa çöküşüdür. Çöküş tüm sanayileşmiş batı ülkelerine etki ederek on iki yıllık Büyük Depresyon döneminin başlangıcının sinyalini vermiştir.

⁴ Pondicherry bir zamanlar Fransız İmparatorluğu'na bağlı bir şehirdir.

çağrıştıran bu kavramlardan Larry'nin 'bilgi' isimli odada kaldığını belirtir (197). Hayat felsefesini bilgiye ulaşmak olarak belirleyen Larry'nin bu kavramı seçmesi bir tesadüften fazlasını ifade eder. Josh bir zamanlar enstalasyon⁵ çalışmaları ile bilinen Robert Grossman'ın asistanı, en yakın arkadaşı hatta vazgeçilmezidir. Ancak Robert'ın ani hastalığı ve bu süreçte ona bakmakla yükümlü kişinin sadece Josh olması onda hem maddi hem de manevi bir çöküşe neden olmuştur. Robert'ın ölümünden sonra adeta kendini boşlukta hisseden Josh, kimsesiz, parasız ve gaysizdir. Robert'ı hasta yatağında ziyaret eden hatta çoğu zaman uykuya daha rahat dalmasını sağlayan Larry'nin Pondicherry yolculuğuna çıkmadan önce Josh'ı da davet etmesi önemli bir noktadır. Josh, Larry'nin kendi adına çıktığı bu huzurlu, sakin, dingin yaşam yolculuğunda hayatlarına olumlu etkiler bırakmak istediği ya da buna ihtiyaç duyduklarını düşündüğü kişilerden biridir. Hatta Josh'ın artık kendine bakabilecek, kararlar verebilecek düzeye geldiğini anladığı anda ani bir kararla artık başka bir yere gitmesi gerektiğini söyleyerek bir ipucu bırakmadan ayrılır.

Benzer bir durum *Şeytanın Kurbanları*'nda bir kadın karakter üzerinden gerçekleşir. Suzanne Rouvier isimli Paris'te ressamalara modellik yapan genç ve güzel bir kadın hayatının bir noktasında yolunun Larry ile kesişmesiyle Baranay'ın yer verdiği Josh gibi büyük bir değişim yaşar. Modellik yaptığı ressamların çoğuyla bir süre beraber yaşayan hatta birinden çocuk sahibi olan Suzanne tifo hastalığına yakalanır ve aylarca hastanede yatar. İyileştikten sonra iş bulmakta zorlanan Suzanne, en sıkıntılı olduğu dönemde adeta Larry'nin sihirli dokunuşu ile hayata yeniden döndüğünü anlatır (Maugham, 1955, 208). Birlikte Fransa'nın bir köyüne giden ikili burada doğayla iç içe, sade, sessiz, bol bol kitap okumaya vakit bulabilecekleri birkaç ay geçirirler. Ancak tıpkı Baranay'ın romanında olduğu gibi Larry bir gün aniden gitmesi gerektiğini zira Suzanne'in artık iyileştiğini belirtir (Maugham, 1955, 214). Birilerinin hayatına tamir edici, iyileştirici etki eden Larry çıktığı bu yolda sadece kendi aradığı cevapları bulup, kendi adına kazanımlar elde etmekten ziyade, yollarının kesiştiği, zor durumda olduğuna kanaat getirdiği kişilere yardım ederek romanlarda doğu kültürü ile özdeşleştirilen ruhaniliğin önemini kanıtlamış olur.

7. Sophie McDonald

Larry'nin kendini keşfederken hayatın anlamını da sorgulayan bu kişisel yolculuğunda hayatından geçen bir diğer önemli isim Sophie McDonald isimli genç bir kızdır. Sophie aslında hem Larry'nin hem de Isabel'in çocukluktan tanıdığı ancak başına hep trajik olaylar gelmiş, talihsiz sıfatının karşılığı bir karakterdir. Dolayısıyla mutluluğu ve huzuru bulmasına yardım etmek isteyen Larry için doğru adrestir. "O Larry için bir temaydı sadece, geliştirmeye çalıştığı iyileştirme çalışmaları için bir müşteri ya da test vakasıydı" (Baranay, 2009, 214). Çocuk yaşta ailesini kaybeden Sophie, evlenip çocuk sahibi olur ancak bir trafik kazasında hem eşini hem de çocuğunu kaybeder. Adeta kendinden geçen, histeri krizlerine giren Sophie, gece kulüplerinde önüne gelen kişiyle birlikte olan, kendini içkiye ve uyuşturucuya teslim etmiş birine dönüşmüştür. Sophie'nin onu hayata döndürecek yönlerini tekrar ortaya çıkarmayı hedefleyen Larry herkesi şaşırtan bir kararla bir süre sonra Sophie ile evlenmeye karar vermiş bir şekilde ortaya çıkar. Bu karara en çok karşı çıkan ise kendisi için makul ve güvenli olanı seçip Gray ile evlenen, ancak Larry ile olan özel bağını ya da aşkını unutamayan Isabel'dir. Larry ve Sophie'nin evlenme fikrini kabullenemeyen Isabel, yaptığı kurnaz bir planla Sophie'nin içkiye olan zaafının geçmediğini kendince test eder. Kasıtlı olarak masada içki şişesini bırakan ve Sophie'nin nefisini adeta işkenceye maruz bırakan Isabel, Sophie'nin bütün şişeyi bitirmesiyle istediğini elde eder. Sophie, düğüne çok kısa bir süre kala evlenmekten vazgeçer ve ortadan kaybolur.

Baranay'ın romanında anlatıcı Maugham romanın sonlarına doğru Sophie ile Hindistan'da karşılaşır. Anlatıcı Will, yeni bir oyun üzerinde çalışırken New York, Los Angeles, Londra derken ani bir kararla uzun zamandır gitmek istediği Hindistan'a Bombay'a geçer. Hint yaşam tarzına oldukça uyum sağladığı görünen Sophie'nin değişimi gözüne çarpan ilk noktadır:

Bronzlaşmıştı ve çok rahatlamış görünüyordu; hala oldukça zayıftı, üzerindeki canlı renklerle, dairesel etek, uzun maun renkli gömlek ve renkli bir eşarpıla bağladığı saçlarıyla oldukça teatral bir görünüme sahipti. Gözleri makyajlıydı, siyah sürmeler Hint geleneğine uygun çekilmişti, kaşlarının arasına Hintli kadınlar gibi bir "bindi"⁶ yaptırmıştı ve kulaklarından iri altın halkalar sallanıyordu. (2009, 245)

⁵ Enstalasyon sanatı, geleneksel sanat eserlerinin aksine, çevreden bağımsız bir sanat nesnesi içermeyip belirli bir mekan için yaratılan, mekanın niteliklerini kullanarak irdeleyen ve izleyici katılımının temel bir gereklilik olduğu sanat türüdür.

⁶ Bindi, Bindu kelimesinden türemiş, Sanskritçe'de nokta anlamına gelen bir kelimedir. Genelde kırmızı ve turuncu renkler kullanılmaktadır. Hintli kadınların alınlarına yapıştırdıkları "Bindi" adı verilen noktaların aynı zamanda negatif düşüncelerden koruma özelliği olduğuna da inanılıyor. Bekarların siyah, evli kadınların kırmızı renkte taktığı bindiler, günümüzde aksesuar olarak kullanıldığı için farklı renk ve figürlerde yapılabilmektedir. Hindu inançlarına göre, alnın orta kısmı, ruhun insan vücudundaki yeri ya da 3. gözün bulunduğu yer olarak kabul edilir. Meditasyon halinde yaşam süren Hintliler, alınlarının ortasında olan "Bindi"nin

Olması gereken yerde olduğunu düşünen Sophie gün boyunca şükrettiğinden, hatta tekrar yazmaya başlamayı planladığından bahseder. *Şeytanın Kurbanları*'nda ise mekan Toulon'dur. Baranay'ın romanındaki kadar bariz bir değişim söz konusu olmasa da güneşte bir hayli yanan yüzü ve boynu, al yanakları, siyah kirpikleri ile Sophie çok daha çekici bir kadındır (Maugham, 1955, 254). Üç aydır ağzına içki koymayan Sophie, Toulon'da kendini çok daha emniyette hissettiğini söyler. Her ne kadar Sophie ve Larry evlenese de her iki romanda da Larry'nin Sophie'nin bir noktaya kadar hayatını olumlu yönde değiştirecek bir etkide bulunduğu söylenebilir.

8. Sri Ganesha- Aziz

Larry'nin arayış yolculuğunda din ve Tanrı öğeleri de öne çıkmaktadır. Maugham'ın eserinde Larry: "Allah var mı yok mu, bu hususta bir kanaat edinmek istiyorum. Dünyada şeytan diye bir şey niçin var, onu öğrenmek istiyorum. Acaba ölmez bir ruh sahibiyim, yoksa ben ölünce artık bir şey kalmıyor mu? Onu anlamak istiyorum." (1955, 80) şeklinde sualler yöneltirken, *Kaplanla Yan Yana*'da "Tanrı'nın sadece bir fikir olup olmadığını, kötülüğün neden var olduğunu ve ruhumun ne olduğunu ve ölümün sonumuz olup olmadığını bilmek istiyorum; duanın ne demek olduğunu ve ne şekilde yaşamamız gerektiğini bilmek istiyorum." (2009, 80) şeklinde benzer bir sorgulama yapar: Somerset Maugham'ın romanında Larry aslında son beş yılını Hindistan'da geçirmiştir. Öncesinde Avrupa'nın⁸ çeşitli kentlerini kapsayan arayışında hissettiği eksikliklerin yerini bir türlü dolduramaz. Almanya'nın Bonn şehrinde bir pansiyonda kalan Larry burada Fransız bir papazla tanışır. Larry'nin daha çok tasavvufi düşüncelere eğilim göstermesi, Tanrı ve varlık üzerine yoğunlaşması bu dönemde gerçekleşir. Rahibin tüm okumalarına karşın "neye vardın?" sorusuna ancak "hiç" (Maugham, 1955, 292) diye yanıt veren Larry inancın adeta zorunlu olduğu Orta Çağ'da yaşaması gerektiğini ve böylece yolunun daha açık olacağını bile düşünür (294). Öte yandan doğu felsefelerini tam olarak anlayabilmek için, bu felsefelerin de aslında dinsel bir temele dayandıklarını göz önünde bulundurmak gerekebilir. Bu felsefi sistemlerin hedefleri, gerçekliği doğrudan doğruya ve mistik bir biçimde tecrübe etmektir. Söz konusu tecrübe doğası itibarıyla dinsel bir karakter taşır ki bu yüzden doğu felsefeleri kaçınılmaz olarak dinsel bir temele dayanmışlardır. Dolayısıyla Larry'nin anlamı ararken bunu din olgusu içinde araması hem doğal hem de doğu felsefesiyle örtüşen yönlerinden dolayı mantıklı bir eğilimdir. Her ne kadar Maugham'ın eserinde bu durum yine Batı'da yer alan bir şehirde gerçekleşmiş olsa da, Larry'nin manastırda geçirdiği yaşam tarzı nihayetinde her iki kitapta da Hindistan'da sürdürdüğü soyutlanmış, içe dönük yaşama yakın durmaktadır.

Maugham'ın eserinde Larry Bonn'daki manastır günlerinden sonra kendini zorlasa da inanmakta zorluk çektiğini fark edip Bombay'ın yolunu tutar. Larry'nin Hindistan'a dair şu yorumu dikkat çekicidir: "Hindistan'a çıkıp bir müddet kalmalısınız. Şark'ın Garb'a zannettiğinizden çok daha fazla öğreteceği şeyler vardır" (1955, 301). Larry'nin 'garp' diye nitelendirdiği batıda kazanmanın, tüketimin hayatın önüne geçtiği, 1929'da yaşanan kriz gibi ekonomik bunalımların yaşandığı kapitalist ve maddiyatçı bir düzen hüküm sürerken, 'şark' olarak nitelenen doğu sadece coğrafi olarak uzak değildir, hayata dair sade bir bakış açısıyla da batının ilkelerinden uzak bir görüntü çizer. Bir arkadaşının tavsiyesi üzerine Larry Madura⁹'ya Sri Ganesha isimli bir yogiyi görmeye gider. 1937 yılında Maugham'ın Hindistan'a yaptığı yolculuğun *Şeytanın Kurbanları* romanının tohumlarını attığı önemli bir yanı vardır. Zira burada büyük gurulardan Ramana Maharshi'nin aşramında kalan Maugham'ın romanda yer verdiği Sri Ganesha karakteri için Ramana'dan ilham aldığı düşünülmüştür (Osborne, 1962, 8). Sri Ganesha senelerce bir dağ mağarasında yaşamış, insanlara iyilik ve huzur verdiği inanan bir adamdır. Konuşurken Ganesha'nın nasıl Hintlilerin Samadi dedikleri vecd haline geldiğini fark eder. Zira onlara göre bu hal içinde insanın kendi varlığı ile etrafındaki şeyler arasında ikililik kalmaz ve 'Mutlak Bilgi' olur (1955, 315). Doğu ve batı ikililiği göz önünde bulundurulduğunda iki kültür arasında özellikle batının kendi varlığı ile etrafındakiler arasında bir dikotomi yerleştiği ve bunun neticesinde iki kültürün nezdinde mutluluk ve huzura dair farklı bakış açılarının geliştiği sonucuna varılabilir. Hatta Hintlilerin batı kültürüne bakış açısına dair kafa yoran Larry onların gözünde Batılıların başarısız olduğu noktanın sayısız icat, fabrika ya da makinelerle mutluluğu maddi şeylerde aramaları şeklinde bir yorumda bulunur (1955, 321).

Şeytanın Kurbanları'nda önemli bir etkiye sahip Sri Ganesha karakterine alternatif olarak Baranay benzer vasıflarda bir azize yer verir. Maugham'dan farklı olarak Baranay bu ruhani liderin geçmişine ve

açılmasını ümit ederler. Yani bir anlamda bilinçaltı ve üzeri inançlarına göre bir bütün olacaktır. Bu bir anlamda ruhsal yolculuğun da simgesidir. (Baranay 245)

⁷ Fransa'nın güneyinde bir liman kenti

⁸ Larry kısa bir süre dinin gösteremediği şeyi belki sanat gösterir umuduyla İspanya'ya gider. Veleasquels'in El Greco'nun tablolarını yakından görür (297)

⁹ Cava'nın kuzeydoğusunda bulunan bir Endonezya adası

Larry ile ilişkisine oldukça fazla yer verir. Aziz Larry'nin onu görmek için yaptığı yolculuktan uzun yıllar önce henüz on altı yaşındayken ufak bir kasabadan gelmiştir. Düşlerinde gördüğü bir dağı görme arzusuyla evinden kaçan bu Aziz, düşlerindeki dağı bulur ve orada bir mağaraya yerleşerek on yıl boyunca hareketsiz bir şekilde oturur. Zamanla insanların ona battaniye, su, yiyecek getirmesiyle korunan, ilgi duyulan ve inanılan bir kimseye dönüşür. Sessizliği, dünyevi meselelere olan ilgisizliği, erken yaşta bu tek başına çıktığı hacılığı saygı uyandırır. Bu azizin aşramında da kalan Larry bir keresinde "namaste"¹⁰ ile Aziz'i selamlar ancak Aziz çok nadir olan bir şey yaparak Larry ile direkt konuşur ve ona Sadhana'dan öğrenmesini buyurur (2009, 334). Sadhana bir şeyi başarmak anlamına gelir ve spiritüel bir hedefe ulaşmak için izlenmesi gereken geleneksel Hindu, Sih ve Budist egzersizlerinin genelini ifade eder. Larry bu aşramda dört yılı geçirir. Zamanını mağarada kalarak, okuyarak, bisikletle çevre kasabaları gezerek, patikaları süpürerek, dağlara tırmanarak geçirir. Azizin farklı dillerde okuduğu ilahileri dinler. Bilgiye giden yolun en soylu yol olduğunu düşünen Larry'nin bu arayışının sadece "iyi olun" sözüne indirgenmesi Maugham'ın ağzıyla aslında genel anlamda okuyucuyu da düşündürecek bir noktadır. Zira bu yolun başlangıcı yaşamda tutunacak anlamlı bir prensip anlayışı, kötülük sorunsalı evrensel bir doğrunun varlığıdır. Kimileri için bu iyilik insanıyet ya da güzel olan kötülüğü kovan her şey olsa da Larry için sadelik içinde yaşamak, birtakım zevklerden ödün vermek kısacası vazgeçebilmektir. İyi olmanın kendi nezdindeki cevabını bulmak için muhakemeler yapan Larry' e göre iyi olmak " kendini tanımak" ve "yapmak istediğini yapmak" gibi erdemler de içerir (2009, 338). Hatta Larry bu uğurda sahip olduğu bütün parayı güney Hindistan'da köyler için bağımsız gelişim projeleri yürüten bir vakfa bağışlayarak sade ve gösterişsiz bir yaşam için vazgeçmenin en önemli temsillerinden birini kendince kanıtlamış olur.

Her iki romanın da sonunda anlatıcı Will Maugham, öldürüldüğü öğrenilen Sophie'nin cesedinin teşhisi ve cenazesi için Larry ile son kez görüşür. Ona göre oradan oraya savrulan, kendini Larry'e layık göremediği için tekrar içkiye teslim olan Sophie aslında ölecek acılarına son vermiştir. Isabel ve Gray ise Gray'in yeniden işlerini düzeltmesi ile alıştıkları hayata devam ederler ve Isabel istediği sosyal statü, zenginlik, rahat bir hayatı elde etmiş olur. Larry'i bir daha hiç görmediğini anlatan Will Maugham her nerede olursa olsun Larry'nin aslında istediğini aldığını ve mutlu bir hayat geçirdiğini düşündüğünü belirterek sözlerine son verir.

9. Sonuç

Somerset Maugham'ın 1944 yılında yayımladığı eseri *Şeytanın Kurbanları*, iki büyük savaş arasında Chicago'dan Paris'e ve Hindistan'a uzanan geniş bir uzamda Larry isimli, genç ve gizemli bir karakterin Doğu'ya yaptığı yolculuğa odaklanır. Benzer şekilde Baranay yaklaşık altmış beş yıl sonra aynı karakterin Queensland'den Sydney'e ve yine Hindistan'da nihayete eren fiziksel ancak bir o kadar da içsel yolculuğunu merkeze alır. Larry'nin dünyanın birçok yerine uzanan serüveninde aradığını bulduğuna inandığı ve hep dönmek istediği yer Hindistan'dır. Materyal kazanımlarla elde edilen ve daha çok batı ile ilişkilendirilen mutluluğun geçiciliği yerini doğuda dünyevi değerlerden uzak, manevi ve ruhsal bir doyuma ve aslında gerçek mutluluk ve huzura bırakır. Larry'nin hayatın anlamını ve amacını sorgulayan arayışı gerçekliği doğrudan doğruya ve mistik bir biçimde tecrübe etmek ve doğu mistisizmi demektir. Düşünce, algılama ve değer yargılarında gerçekleşen ya da kazanılan yeni bir gerçeklik anlayışı ile yaşanan köklü değişimler kimi zaman aslında insanın ihtiyaç duyduğu, hayatını devam ettirmek için muhtaç olduğu kudreti verecek yeni deneyimler olabilir. Birilerinin hayatına tamir edici, iyileştirici etki eden Larry çıktığı bu yolda sadece kendi aradığı cevapları bulup, kendi adına kazanımlar elde etmekten ziyade, yollarının kesiştiği, zor durumda olduğuna kanaat getirdiği kişilere yardım ederek romanlarda doğu kültürü ile özdeşleştirilen ruhaniliğin önemini kanıtlamış olur.

KAYNAKÇA

- Arnold, Matthew (2011). Sweet and Lightness. *Cultural Theory: An Anthology*. Ed. Imre Szeman and Timothy Kaposy, West Sussex: Wiley and Blackwell Publishing.
- Baranay, Inez (2009). *Kaplanla Yan Yana*. (Çev: Zeynep Çiftçi Kanburoğlu), İstanbul: Everest Yayınları.
- Capra, Fritjof (1991). *Fiziğin Taosu*. İstanbul: Aritan Yayınevi.
- Marcuse, Herbert (2011). The Affirmative Character of Culture. *Cultural Theory: An Anthology*. Ed. Imre Szeman and Timothy Kaposy, West Sussex: Wiley and Blackwell Publishing.
- Maugham, Somerset. (1955). *Şeytanın Kurbanları*. (Çev: Vahdet Gültekin), İstanbul: Türkiye Yayınevi
- Osborne, Arthur (1962). *The Teachings of Ramana Maharshi*. London: Rider Books.
- Stevenson, Jay (2000). *The Complete Idiot's Guide to Eastern Philosophy*. New York: Alpha Books.
- Williams, Raymond (2011). Culture is Ordinary. *Cultural Theory: An Anthology*. Ed. Imre Szeman and Timothy Kaposy. West Sussex: Wiley and Blackwell Publishing.

¹⁰ Sanskritçe'de saygıyla eğilip selam vermek için kullanılan addır.